

„Żeby istnieć – trzeba myśleć” (Kartezjusz)

Żywiołem filozofii jest powaga myślenia.

Mówimy potocznie:

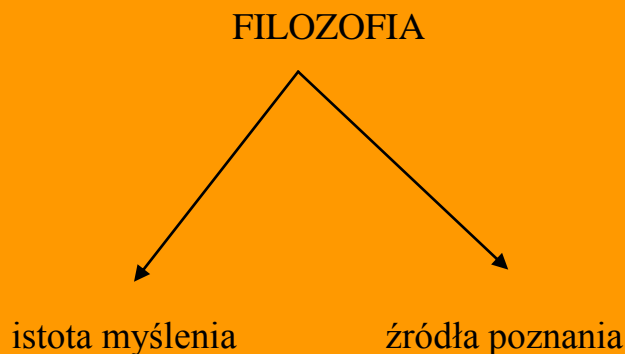
ale z Ciebie filozof!

Też mi filozof!

Nie filozofuj!

Ale czy rozumiemy sens tych słów, poza oczywiście ich ironicznym przekazem?

Zatem, co to jest filozofia i jakie są praktyczne korzyści z bliższego poznania jej istoty?

Filozofia (philosophia) – wyraz pochodzi z języka greckiego od:

fileo(philêô) = lubię i zofia (sophia) = mądrość

Zatem potocznie filozofia to „lubienie bycia mądrym”.

A poważnie: Filozofia to nauka rozważająca:

- miejsce człowieka w świecie
- jego poglądy na świat.

Rozważania te dotyczą różnych dziedzin min.:

logiki

psychologii

socjologii

moralności

estetyki (poczucia piękna)

Filozofia jest ciągle obecna w życiu, w otaczającej nas rzeczywistości.

Warto zatem wiedzieć coś o jej twórcach – filozofach:

- Kim był Sokrates?
- Kto założył Liceum (przecież do niego chodzisz)?
- Kto jest autorem znanych nam słów:

„Cogito ergo sum” („myślę więc jestem”)

- Lub tak często cytowanego zdania:

„Wiem, że nic nie wiem”?

Znakomite umysły naszej kultury to:

Sokrates
Platon
Arystoteles

} czasy starożytne

św. Tomasz z Akwinu
Giorgio Vasari

} średniowiecze
} wiek XVI odrodzenie

Kartezjusz
Kant

} wiek XVII i XVIII
} czasy baroku i oświecenia

Wilhelm Hegel – romantyzm ,I połowa XIX wieku

August Comte
John Stuart Mill

} twórcy myśli
} pozytywistycznej poł. wieku XIX

Friedrich Wilhelm Nietzsche

Artur Schopenhauer

czasy modernizmu

II połowa XIX wieku

Wiek XX – wiek kryzysu wartości:

Oswald Spengler – filozof niemiecki przewidujący zmierzch kultury zachodniej („Zmierzch zachodu”).

Albert Einstein – twórca teorii względności, relatywizującej kategorie czasu i przestrzeni, dokonujący

istnej rewolucji w sposobie myślenia o świecie.

Henri Bergson – twórca teorii intuicyjnego poznania.

Sigmund Freud – drążący obszary naszej podświadomości.

Erich Fromm – analizujący problematykę osobowości człowieka.

Carl Gustaw Jung – twórca teorii archetypów.

Sören Kierkegaard – filozof egzystencjalista.

Leszek Kołakowski – podejmujący zagadnienia współczesnej kultury i cywilizacji. Oceniający wolność i

jej antynomie.

Józef Tischner – zajmujący się rolą teorii wartości w świecie ludzkim.

Warto poznać najważniejsze koncepcje, przemyśleć dawno temu sformułowane kwestie – żeby przekonać się, jak silnie towarzyszą nam te przemyślenia sprzed lat, jak silnie tkwią w naszej tradycji, a zatem i w nas samych.

Poznawanie filozoficznych myśli i idei, często polemik, ma dla nas, współczesnych, praktyczne wskazania:

1. Wyrabia biegłość w sporach, dyskusjach, debatach.
2. Pozwala zrozumieć cudze teksty, uświadamia siłę argumentów, mamy możliwość (przy umiejętnym posługiwaniu się nimi) sprawdzić ich przydatność w życiu codziennym.
Kant uczył, że dramat „nie polega na tym, że nasze argumenty zostaną obalone, ale na tym, że nie zostaną zrozumiane”.
3. Uczy „klasy” (in. kultury) dyskusji i jej skuteczności (starożytni filozofowie uczyli kultury dialogu, na nim właśnie (na owym dialogu) opierając swoją „mówioną” edukację.
4. Uczy społecznego zaangażowania (ks. Tischner mówił: „myśleć o tym, o czym w danym momencie należy”), bo w imię dobra wspólnego warto się angażować.

Można ideę społecznego zaangażowania poprzeć przykładami:

Platon: filozofowie postawieni są przez bogów „jakby na posterunku”.

Mają czuwać nad ludzkimi postawami.

Św. Paweł: „nie sobie żyjemy, nie sobie umieramy”.

Andrzej Frycz-Modrzewski: „Człowiek nie urodził się sobie”.

5. Filozofia daje wskazówki jak sensownie i szczęśliwie przeżyć życie.
Pomaga rozważyć: Czy ważne jest tylko moje życie, kariera, wygoda?
(Seneka : „nie samo życie jest dobrem, ale życie dobre”).
6. Zmuszeni jesteśmy do przemyśleń: czy myśleć tylko o sobie, czy także o innych? Do bardziej obywatelskich postaw nie tylko do wszechobecnej dzikiej konsumpcji.

Nie traktujemy filozofii jako teoretycznego „gniota”. Pamiętajmy! Ona nas uczy poważnego myślenia, a myśleć zawsze warto!!!

(Opracowano na podstawie artykułu Jarosława Makowskiego,
filozofa i publicysty, Dziennik 01.09.2008 r.)